

8. А. А. Мелик-Пашаев. Психологические проблемы эстетического воспитания и художественно-творческого развития школьников / А. А. Мелик-Пашаев // Вопросы психологии. – 1989. – № 1. – С. 15–24.
9. Рагозіна В. В. Формування творчих здібностей молодших школярів у процесі музичної діяльності / В. В. Рагозіна. – К., 1991. – 167 с.
10. Ребенок в мире культуры / под общ. ред. Р.М. Чумичевой. – Ставрополь, 1998. – 182 с.
11. Ростовський О. Методика викладання музики в початковій школі / Олександр Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга, 2000. – 215 с.

Отримано 01.02.2014 р.

УДК 378.174.22:005:371

Москаленко А. М. °

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, факультет психології, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ЯК УМОВА ОВОЛОДІННЯ ЦІННІСНО-ЕТИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Аналіз наукових досліджень з проблеми професійної етики показує, що в багатьох наукових роботах етика розглядається як основа для вирішення загальнопедагогічних і методичних проблем. Виникає потреба у встановленні взаємозалежності професійної етики та оволодіння особистістю ціннісно-етичною культурою. Вирішенню цієї проблеми буде сприяти розробка концепції формування професійної етики як умови оволодіння ціннісно-етичною культурою особистості. Розроблена Концепція формування професійної етики включає стратегічні цілі та основні принципи формування професійної етики, очікувані результати її реалізації. Формування професійної етики фахівців процес одночасного та поетапного становлення особистості. Цей процес не зводиться до освоєння професійної діяльності, а передбачає відкриття і збагачення її ціннісно-етичним осмисленням; забезпечує особистісну, індивідуальну та професійну ідентифікацію, сприяє становленню в них цілісної «Я-концепції», яка виступає внутрішньою підставою ціннісно-етичної культури особистості.

Ключові слова: етика, концепція, професійна етика, ціннісно-етична культура, умова оволодіння ціннісно-етичною культурою.

Анализ научных исследований по проблеме профессиональной этики показывает, что во многих научных работах этика рассматривается как основа для решения общепедагогических и методических проблем. Возникает потребность в установлении взаимозависимости профессиональной этики и овладения личностью ценностно-этической культурой. Решению этой проблемы будет содействовать разработка концепции формирования профессиональной этики как условия овладения ценностно-этической культурой личности. Разработанная Концепция формирования профессиональной этики включает стратегические цели и основные принципы формирования профессиональной этики, ожидаемые результаты ее реализации. Формирование профессиональной этики специалистов – процесс одновременного и поэтапного становления личности. Этот процесс не сводится к освоению профессиональной деятельности, а предполагает открытие и обогащение ее ценностно-этическим осмыслением; обеспечивает личностную, индивидуальную и профессиональную идентификацию, способствует становлению у них целостной «Я-концепции», выступающей внутренним основанием ценностно-этической культуры личности.

Ключевые слова: *этика, концепция, профессиональная этика, ценностно-этическая культура, условие овладения ценностно-этической культурой*

Analysis of scientific researches on the problem of professional ethics demonstrates that ethics is viewed as a basis for solving pedagogical and methodical problems in many scientific issues. It stimulates a necessity in setting interdependencies between professional ethics and personality's mastering value and ethic culture. This problem could be resolved with an assistance of developing the concept of professional ethics forming as a condition of mastering value and ethic culture of personality. The developed "Concept of Professional Ethics Forming" includes strategic goals and main principles of professional ethics formation and expected outcomes of its realization. Developing specialists' professional ethics is a process of simultaneous and step-by-step making up of personality. This process does not come to adoption of professional activity but supposes discovering and enriching this activity with the help of value and ethic comprehension, it provides personal, individual and professional identification, contributes to establishing integral "I-concept" in them which is an intrinsic background of personality value and ethical culture.

Key words: *ethics, concept, professional ethics, value and ethical culture, condition mastering of ethical values and culture*

Актуальність дослідження. Постановка проблеми формування професійної етики у вищій школі пов'язана з найважливішими науковими та практичними завданнями, оскільки пріоритетність у ринковій економіці прибутку над загальнолюдськими моральними цінностями загострює морально-етичні сторони діяльності людей. Зазначене передбачає якісні зміни підходів до визначення змісту професійної освіти, що привело б до оволодіння випускниками вищих навчальних закладів ціннісно-етичною культурою. Система вищої освіти має допомогти своєму випускнику вибудувати світ особистісних і професійних цінностей, оволодіти творчими способами вирішення професійних і життєвих проблем на основі етичних норм і правил, необхідних для професійної діяльності.

Розвиток наукових інтересів у цьому напрямі виявив складність і багатоаспектність феномена "професійна етика", що спричинило появу різноманітних підходів до його аналізу і визначило необхідність усвідомлення того, що процеси формування професійної етики фахівця в умовах вищого навчального закладу вимагають системного, цілісного, інтерактивного, комплексного, компетентнісного вивчення.

Аналіз наукових досліджень з проблеми професійної етики показав, що в багатьох наукових роботах етика розглядається як основа для вирішення загальнопедагогічних і методичних проблем. У вітчизняній науці дослідження, присвячені етиці, представлені серйозними науковими дослідженнями, зокрема С. Анісімова, Л. Архангельського, В. Єфімова, В. Коблякова, Н. Крутова, К. Шварцмана. Теоретичні підходи до вирішення завдань, пов'язаних з формуванням професійної етики майбутнього фахівця відображено в дослідженнях О. Віханського, А. Наумова та ін. Зокрема, питання етичної складової освіти в контексті особливостей діяльності школи і вищого навчального закладу з виховання моральної готовності учнів до вибору педагогічної професії (Б. Гришин, Ю. Согомонов), представлений в руслі формування готовності до подолання конфліктів (В. Журавльов); у зв'язку з вимогами до якості професійного мислення вчителя (В. Слободчиков); як становлення професійної майстерності (І. Зязюн, В. Кознева). Досліджено і професійну етику конкретного фахівця (Н. Агеєнко, Г. Алтухов, О. Ломакіна, Л. Хоружа, М. Шмаль та ін.)

Мета публікації – обґрунтувати необхідність розробки концепції формування професійної етики як умови оволодіння ціннісно-етичною культурою.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

- виявити суперечності, що актуалізують теоретичне осмислення проблеми формування професійної етики як умови оволодіння ціннісно-етичною культурою особистості в педагогічній науці.
- обґрунтувати сутність концепції формування професійної етики як умови оволодіння ціннісно-етичною культурою особистості в педагогічній науці;
- визначити стратегії, джерела, базові принципи, завдання, форми, методи, очікувані результати Концепції формування професійної етики.

У науці проблема професійної етики розглядається вченими в системі професійної культури як її компонент, що свідчить про взаємозв'язок, взаємопроникнення, взаємовплив і дозволяє говорити про професійно-етичну культуру фахівця, акцентуючи увагу не тільки на цьому явищі, а скоріше підкреслюючи необхідність посилення уваги до етичної сторони професійної культури. Ми ж у своєму дослідженні будемо розглядати формування професійної етики як умову оволодіння ціннісно-етичною культурою особистості. Під професійною етикою ми розуміємо систему норм і оцінок, які регулюють поведінку людини у сфері професійної діяльності, що має надзвичайно велике значення. Під ціннісно-етичною культурою ми розуміємо інтегральну якість особистості, що відображає рівень оволодіння етичними критеріально-ціннісними відносинами та їх розвитком у професійній сфері.

Теоретичне осмислення проблеми формування професійної етики як умови оволодіння ціннісно-етичною культурою особистості давно назріло в педагогічній науці. Актуальність цієї проблеми зумовлена низкою суперечностей, які загострилися в останнє десятиліття:

- між новою освітньою парадигмою, що розглядає особистість випускника вищого навчального закладу як мету вітчизняної системи вищої освіти і поглядом, що неправомірно зберігається як погляд на нього як на засіб вирішення поточних соціально-історичних завдань;
- між високим рівнем усвідомлення самоцінності людської особистості і традиційної методологією системи вищої освіти, спрямованої на формування людини лише як фахівця;
- між потребами студента в самореалізації у просторі соціуму і педагогічної дійсності і реальними умовами, наявними засобами вищого навчального закладу, недостатніми для формування професійної етики випускників;
- між об'єктивною потребою формування професійної етики у випускника вищого навчального закладу та недостатньою розробленістю теоретичних основ окресленого процесу.

Виникає потреба у встановленні взаємозалежності професійної етики та оволодінні особистістю ціннісно-етичною культурою. Вирішенню цієї проблеми буде сприяти розробка концепції формування професійної етики як умови оволодіння особистістю ціннісно-етичною культурою.

Успішність вирішення будь-якого дослідницького завдання визначається якістю методологічного та методичного обґрунтування стратегії і тактики його реалізації. Методологічний аналіз дозволив нам сформулювати концептуальні

основи нашого дослідження. Поняття "концепція" не є в сучасній теорії і практиці однозначним. Концепція визначається як система доказів певного положення на те чи інше явище, світогляд, світорозуміння, погляди, переконання [5, 321], як система поглядів, яка виражає певний спосіб бачення ("точку зору"), розуміння, трактування яких-небудь предметів, явищ процесів і презентує провідну ідею або конструктивний принцип [1, 762].

Аналіз поняття "концепція" показав, що трактування його представлена у двох основних напрямках: як базова ідея педагогічного дослідження і як форма презентації результатів науково-дослідної роботи. Найбільш точним з точки зору нашого дослідження є розуміння концепції як сукупності наукових знань про об'єкт, представлених і оформлених спеціальним чином. У зв'язку з цим ми будемо дотримуватися такого визначення: концепція – це комплекс ключових положень, які досить повно і всебічно розкривають сутність, зміст, особливості досліджуваного явища, його існування в дійсності або практичної діяльності людини.

Підґрунтям для розробки концепції слугували фундаментальні положення психологічних і педагогічних теорій особистості, діяльності та спілкування як її специфічного виду, ідеї про інтегративні характеристики особистості (Б. Ананьєв, Л. Божович, В. Мясіщев, С. Рубінштейн); про механізми персоналізації особистості та її розвитку в діяльності (К. Абульханова-Славська, Л. Буєва, М. Каган); про освоєння діяльності (Л. Виготський, П. Гальперін, В. Давидов); про провідний вид діяльності (О. Леонтьєв, В. Мухіна, Д. Ельконін); про спілкування і стосунки особистості (О. Бодальов, Б. Ломов, В. Мясіщев).

Запропонована нами Концепція спирається на фундаментальні теорії сучасної загальної педагогіки (Ю. Бабанський, В. Беспалько, В. Краєвський, І. Лернер, М. Скаткін, В. Сластьонін та ін.), використані теорії цілісного педагогічного процесу, педагогічних систем, розвитку особистості в різних видах діяльності (А. Асмолов, А. Усова та ін.).

Численні дослідження, які впливають з перерахованих положень, розкривають багатоаспектність і багатофункціональність проблеми формування професійної етики.

Структурне дослідження феномену професійної етики може слугувати основою розгляду концепції, що розробляється нами, з точки зору спрямованості на динаміку і функціонування. Концепція формування професійної етики становить складну, цілеспрямовану, динамічну систему теоретико-методологічних та методико-технологічних знань про норми, цінності професійної етики, що базується на системному, культурологічному, інтегративно-діяльнісному, середовищному та особистісно-орієнтованому підходах.

Відповідно до системного підходу будь-яку систему утворюють дві сукупності – сукупність елементів і сукупність зв'язків (структури). Системний підхід передбачає цілісність у практичній діяльності, спрямовану на реалізацію формування професійної етики як умови оволодіння ціннісно-етичною культурою особистості.

Відповідно до культурологічного підходу спостерігаються зв'язки між компонентами етики та функціонуванням компонентів професійної етики.

Відповідно до інтегративно-діяльнісного підходу простежуються зв'язки між одиницями і структурами професійної етики та функціонуванням педагогічного знання про сутність і зміст професійної етики як цілісного явища.

У відповідності зі середовищним підходом спостерігаються зв'язки між можливостями інноваційного освітнього середовища і наслідком реалізації цих можливостей – сформованість компонентів професійної етики.

Відповідно до особистісно-орієнтованого підходу існують зв'язки між механізмами співуправління, співробітництва та суб'єкт-суб'єктною взаємодією.

Критерій складності теоретичних знань передбачає діалектичну єдність основних положень, які складають різні концепції і теорії. Складність системи знань означає і різноманіття її компонентного складу і зв'язків у середині системи. Кожен розділ концепції має своє функціональне призначення, забезпечуючи цілісність її і повноту. Ієрархічна структура концепції як системи знань передбачає наявність рівнів підпорядкованості, що визначають логіку розгортання її загального змісту.

Розроблена Концепція формування професійної етики включає стратегічні цілі та основні принципи формування професійної етики, очікувані результати її реалізації.

Цілеспрямованість передбачає визначення, досягнення та перевірку мети. Основною вимогою до мети є її конкретність, вимірність, реальність, контрольованість. Цілеспрямованість системи знань відповідає не тільки умовам даного моменту, а й загальному напрямку розвитку процесу або явища, що досліджується. Цілеспрямованість системи знань, складових концепції формування професійної етики студентів вищого навчального закладу, полягає у всебічному представленні розгортання даного процесу і повній характеристиці його результату як педагогічного феномена.

Динамічність передбачає відносну стійкість системи знань про об'єкт. Розроблена і подана нами концепція не є повністю закінченою і незмінною, вона залишається частково відкритою для подальших досліджень. Однак, критерій динамічності не означає недостовірність системи знань, складових концепції, а передбачає встановлення міждисциплінарних зв'язків, реалізацію процесу наукової інтеграції, розширення сфери використання її основного змісту.

Нормативно-правовою та методичною основою запропонованої нами концепції є закони України "Про освіту" [3] та "Про вищу освіту" [2], Національна доктрина розвитку освіти [4].

Основними джерелами створення концепції формування професійної етики у студентів вищих навчальних закладів є: соціальне замовлення суспільства, зафіксоване в нормативних документах, об'єктивних потребах суспільства і особистості на сучасному етапі; зарубіжний і вітчизняний педагогічний досвід формування професійної етики, що змінює вимоги до знань, компетентності, професійної підготовки випускників, зокрема, до рівня сформованості професійної етики; зміщення акцентів освітнього процесу на культивування особистісної рефлексії та конструктивного діалогового стилю вирішення проблем; нові вимоги до випускника вищого навчального закладу, який має бути готовий вирішувати професійні завдання, дотримуючись професійної етики; теоретичні концепції, що фіксують сучасний рівень розвитку проблеми професійної етики;

практичний досвід формування професійної етики у студентів вищих навчальних закладів.

Сутність концепції зводиться до утвердження тези про те, що масове підвищення рівня сформованості професійної етики фахівців можливе лише при організації спеціального навчання у вищих навчальних закладах, тобто при організації цілеспрямованого навчання. Тільки орієнтація професійної підготовки на формування професійної етики гарантують суспільству реальні позитивні зміни ціннісних орієнтацій особистості. Визначаючи місце концепції формування професійної етики у студентів вищих навчальних закладів, стає очевидним її таке розташування:

- філософія;
- вступ до спеціальності;
- профільні професійно-орієнтовані курси.

Зазначені дисципліни на основі механізмів та зв'язків інтеграції інтерпретуються в розробленому інтегративно-функціональному спецкурсі "Професійна етика" (повинен читатися в усіх вищих навчальних закладах).

Розроблена Концепція формування професійної етики включає мету, стратегію, основні принципи, завдання формування професійної етики, очікувані результати її реалізації.

Ми визначаємо мету розроблюваної нами концепції як теоретико-методологічне, методичне забезпечення формування професійної етики як специфічний процес, спрямований на становлення особистості майбутнього управлінця навчального закладу. Стратегіями "Концепція формування професійної етики" визначено:

- надання пріоритетності проблемі формування професійної етики на всіх етапах навчання у вищому навчальному закладі;
- гуманізація і демократизація відносин учасників навчального процесу, забезпечення у вищих навчальних закладах сприятливого мікроклімату і необхідного інформаційно-предметного середовища;
- послідовне формування професійної етики майбутніх управлінців навчальними закладами;
- визнання пріоритету формування професійної етики як умови ціннісно-етичної культури особистості.

Базовими принципами формування професійної етики є:

- принцип науковості та доступності знань (адаптація відповідних наукових знань для всіх ланок освіти з урахуванням особливостей вікових категорій, взаємозв'язок науки професійної етики як частини філософського знання з практичним досвідом формування професійної етики у вищих навчальних закладах України);
- принцип системності (процес формування професійної етики відбувається у природних і спеціальних умовах, формування такої професійної якості організовується як системний педагогічний процес, в логічному зв'язку всіх його етапів);
- принцип безперервності та практичної цілеспрямованості (послідовність у реалізації напрямів та етапів цієї роботи на різних курсах навчання, охоплює увесь навчальний процес у вищому навчальному закладі);

- принцип інтегративності (синтез теоретичних, емпіричних і практичних знань про етику як філософське вчення, як про моральність і практичні знання професійної етики);
- принцип відкритості (систематичне поповнення, оновлення, вдосконалення знань про професійну етику);
- принцип плюралізму (варіативність авторських проектів, планів і програм на основі інваріантного рівня знань для студентів різних напрямів / спеціальностей, з урахуванням особливостей професійної діяльності);
- принцип превентивності (виховний вплив усіх учасників навчального процесу з урахуванням інтересів особистості і суспільства, направляються на неприпустимість прояву антиетичної поведінки особистості, вироблення імунітету до негативних соціальних впливів; при цьому забезпечуватиметься система заходів психолого-педагогічного, правового, інформаційно-освітнього характеру, які будуть спрямовані на формування професійної етики);
- принцип гуманізму (орієнтація на особистість, як вищу цінність, врахування вікових та індивідуальних особливостей, задоволення фундаментальних потреб особистості; розробка індивідуальних програм формування професійної етики; стимулювання розвитку в особистості свідомого ставлення до своєї поведінки у професії);
- принцип цілеспрямованості (організація роботи на досягнення основної мети – підвищення рівня сформованості професійної етики як умови оволодіння ціннісно-етичної культурою особистості).

"Концепція формування професійної етики" спрямована на виконання таких завдань:

- створення у вищих навчальних закладах цілісної системи формування професійної етики в майбутніх управлінців навчальними закладами;
- розробка і впровадження у практику роботи вищих навчальних закладів сучасної діагностики та корекції рівнів сформованості професійної етики в майбутніх управлінців навчальними закладами;
- впровадження у навчально-виховний процес особистісно-орієнтованої моделі формування професійної етики в майбутніх управлінців навчальними закладами;
- удосконалення форм і методів формування професійної етики у майбутніх управлінців навчальними закладами;
- формування у майбутніх управлінців навчальними закладами негативного ставлення до антиетичної поведінки керівників у професійній діяльності;
- орієнтація всього науково-педагогічного колективу вищого навчального закладу на забезпечення якісного формування професійної етики у майбутніх управлінців навчальними закладами.

Ефективність процесу формування позитивної мотивації на формування професійної етики у майбутніх управлінців навчальними закладами залежить від відповідно організованого навчального процесу, форм і методів його організації.

Серед форм і методів формування професійної етики головна роль належить активним методам, які ґрунтуються на демократичному стилі взаємодій, спрямовані на самостійний пошук істини і сприяють формуванню критичного

мислення стосовно прояву професійної етики у професійній діяльності. До них також належать такі методи, як метод проектування, метод відкритої трибуни, ситуаційно-рольові ігри, метод аналізу ситуацій з морально-етичним характером.

Є необхідність використовувати більш традиційні методи: лекцію, семінар, бесіду, дискусію, пояснення, переконання, позитивні та негативні приклади. Використання цих методів допомагає створенню в майбутніх управлінців навчальними закладами адекватної ціннісно-етичної оцінки поведінки в різних ситуаціях; дає можливість організувати ефективну роботу з формування професійної етики.

До більш нетрадиційних методів відносимо: саморегуляцію, педагогічний аутотренінг, рефлексотерапію. Ці методи створюють певну єдність і є доповненням один одного.

Організоване навчання відбувається з використанням традиційних та інноваційних форм і методів. Самостійна робота студентів (крім засвоєння обов'язкового навчального програмного матеріалу) повинна супроводжуватися переглядом відеоматеріалів, добіркою прикладів етичної та антиетичної поведінки управлінців навчальними закладами у професійних ситуаціях.

Очікуваними результатами реалізації Концепції формування професійної етики є:

- насичення навчальних дисциплін з урахуванням професійно-етичної складової змісту професійно орієнтованих дисциплін;
- кардинальна переробка навчально-методичної документації;
- створення підручника (посібника) і навчально-методичного комплексу з інтегративно-функціональному курсу “Професійна етика”;
- орієнтація науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів на формування у студентів професійної етики як умови оволодіння ціннісно-етичною культурою особистості;
- досягнення одного з чотирьох визначених нами рівнів сформованості
- професійної етики майбутніми управлінцями навчальними закладами.

Висновки. Основні положення концепції формування професійної етики як умова оволодіння ціннісно-етичною культурою особистості зосереджені на розгляді концепції у трьох аспектах:

- як педагогічна система;
- як педагогічна діяльність;
- як педагогічний процес.

Формування професійної етики майбутніх управлінців навчальними закладами – процес одночасного та поетапного становлення особистості. Цей процес не зводиться до освоєння професійної управлінської діяльності, а передбачає відкриття і збагачення її ціннісно-етичним осмисленням; забезпечує особистісну, індивідуальну та професійну ідентифікацію майбутніх управлінців навчальними закладами, сприяє становленню в них цілісної «Я-концепції», яка виступає внутрішнім підставою ціннісно-етичної культури особистості.

Список використаних джерел

1. Большой толковый словарь русского языка / Гл. ред. С. А. Кузнецов. – СПб. : Норинт, 2003. – 1536 с.
2. Закон України “Про вищу освіту” // Освіта України. – 2002. – 26 лютого (№ 17). – С. 3-15.
3. Закон України “Про освіту” : За станом на 8 груд. 2006 р. / Верхов. Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 38, [2] с. – (Закони України).

4. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. – К., 2002. – 24 с.
5. Новий тлумачний словник української мови у чотирьох томах. – Т. 2. – К.: "АКОНІТ", 1999. – 911 с.

Отримано 12.02.2014 р.

УДК 378.147:159.955

Нагорна Г.О. °

Одеська національна музична академія ім. А. В. Нежданової доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії музики і композиції

ПРОФЕСІЙНЕ МИСЛЕННЯ ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА

У статті розкрито історико-теоретичні основи дослідження мислення особистості за допомогою аналізу літератури з проблеми його виникнення, розвитку і формування. Це дозволило зробити комплексне логіко-філософське і психолого-педагогічне обґрунтування структури мислення педагога-музиканта, формування якого є умовою досягнення професійної розумності особистості. У зв'язку з цим змінюється і вся система професійної підготовки студентів музичних вищих навчальних закладів, коли музична освіта розглядається як дослідження музичного мистецтва, дослідження музичного мистецтва – як самокритична діяльність студента, а педагог-музикант – як особистість, яка займає суб'єктну позицію і сама створює полісуб'єктні (діалогічні) відносини у ході взаємодії.

Ключові слова: педагог-музикант, мислення, професійне мислення

В статье раскрыты историко-теоретические основы исследования мышления личности посредством анализа литературы по проблеме его возникновения, развития и формирования. Это позволило сделать комплексное логико-философское и психолого-педагогическое обоснование структуры мышления педагога-музыканта, формирование которого является условием достижения профессиональной разумности личности. В связи с этим изменяется и вся система профессиональной подготовки студентов музыкальных вузов, когда музыкальное образование рассматривается как исследование музыкального искусства, исследование музыкального искусства – как самокритическая деятельность студента, а педагог-музыкант – как особенная личность, занимающая субъектную позицию и сама создающая полисубъектные диалогические отношения в ходе взаимодействия.

Ключевые слова: педагог-музыкант, мышление, профессиональное мышление

The article reveals the historical and theoretical foundations of the study of thinking of personality through analysis of the literature on the problem of its origin, development and formation. This allowed us to complete the logical-philosophical, psychological and pedagogical rationale for the structure of thinking of teacher-musician, whose formation is a condition for achieving professional reasonableness of a person. In connection with this the whole system of training the students of music institutes changes when music education is seen as the research of musical art, musical art research – as self-critical activities of the student and the teacher-musician – as a special person, which occupies a subject position itself creates poly-subject dialogic relationships during mutual communication.

Key words: teacher-musician, thinking, professional thinking

Актуальність дослідження. В умовах модернізації вищої музичної освіти в Україні виникає проблема зміни всієї системи професійної підготовки студентів, зокрема і підготовки педагога-музиканта. Для досягнення окресленої мети